

یادداشت روز

چهل سالگی جشنواره فجر

■ مسعود کارگر

چهل سالگی را عموماً سن بلوغ عقلی برمی‌شمارند و هر انسانی به احتمال در این سن به کمال عقلی و فکری می‌رسد و گویند که اگر نرسد دیگر تا آخر عمر، بی‌خرد خواهد ماند و این رسیدن به کمال بیشتر به خود شخص و خواست او نیز بستگی دارد و این خواست ارتباط مستقیمی با محیط، شرایط و از همه مهم‌تر درک و ضرورت سنجی دارد.

انقلاب اسلامی در حالی وارد ۴۳ سالگی و دهه پنجم خود شده که در طول این چهار دهه با فرازونشیب‌های متعددی مواجه و دست و پنجه نرم کرده است و گاه به سوی تعالی و کمال قدم برداشته و در آن موفق بوده و گاه به سکون، درجا زدن و حتی پسرفت در مقاطعی تنزل یافته است. جشنواره فجر نیز که یکی از اعضا و بدنه این انقلاب است در همین شاید و باید‌ها و بسیاری خم و راستی‌ها در تلاطم بوده و گاه به ماهیت اصلی و جودی خود نزدیک و گاه فرسنگ‌ها دور شده است.

جشنواره فیلم فجر در این ۳۹ سال و در آستانه چهل سالگی علاوه بر تلاطم‌های خودش تا رسیدن به حدودی از مسیر تعالی و کمال به یکباره با بحران جهانی کرونا نیز مواجه شده و طی دو سال اخیر به شرایط خاص و سختی تن داده است که اثر بدی روی روند مرسوم آن گذاشته است.

جشنواره فیلم فجر از اولین روزهای تولد قرار بود یک جشنواره ملی و انقلابی باشد که به سوی اهداف و آرمان‌های تمدنی، میهنی و انقلابی حرکت کند و مجالی برای بارقتاء سطح آثار نمایشی و نیز بستری برای کشف و پرورش استعداد‌های این عرصه باشد و با تولید محتواهایی دغدغه‌مند، علاوه بر ارائه شمه‌ای از هنر بتواند جریان سازی مطلوبی در سطح ملی داشته باشد. اما در خیلی از مقاطع با رویکردهایی سلیقه‌ای یا جناحی این رسالت به حاشیه رفته و دچار افراط و تفریط شده است.

عمده نگاه برخی از اهالی هنر و سینما به این جشنواره، کارزاری برای دیده شدن و نیز بهره بردن از امکانات و تسهیلات مالی، منقول و غیر منقول حاکمیتی و سیستمی در جهت رزومه سازی است و نه یک نگاه هنری، هنر متعالی و جریان سازی ملی یا انقلابی، از این رو بسیاری از دوره‌های این جشنواره ما با تولیداتی مواجه هستیم که هیچ نسبتی با ملت و انقلاب آن نداشته و گاه بر علیه آن و حتی مضامین تمدنی و آیینی قیام کرده است و در نمونه‌هایی کاملاً خنثی و بی‌هیچ دست آورد هنری، فرهنگی و استراتژیکی بوده است.

حال در آستانه چهل سالگی این مهمترین رویداد سینمایی کشور و پس از دو سال درگیری با کرونا و نیز تحریم بخشی از اهالی سینما برای عدم شرکت در آن به‌خاطر وقایع چندسال اخیر، باید دید در دوره جدید مدیریت اجرایی کشور و باسکان داری یک فرد سینمایی سرانجام این دوره چه خواهد شد و به کجا خواهد رسید و آیا یک تحول ساختاری و رویکردی برای حفظ و ارتقا جایگاه ملی و در عین حال انقلابی این آوردگاه خواهد شد و یا کمافی السابق گرفتار سلیقه و جناح‌گرایی شده و پیش می‌رود.

گفتگو با حسن مصطفوی، تهیه‌کننده «برف آخر»؛

احسان علیخانی سرش شلوغ شد
من تهیه‌کننده «برف آخر» شدم

■ زهرا نجفی

حسن مصطفوی، تهیه‌کننده فیلم «برف آخر» به کارگردانی امیرحسین عسگری است. مصطفوی پیش از این، یکبار دیگر هم تهیه‌کنندگی را با فیلم «دربست» تجربه کرده بود. ولی از آن تجربه هفت سال می‌گذرد. در تمام طول این سال‌ها، حسن مصطفوی در سینمای ایران به عنوان یک مدیرتولید حرفه‌ای مشغول به فعالیت بوده است. او سابقه همکاری با اصغر فرهادی، محسن تنابنده و نیکی کریمی را در کارنامه‌اش دارد. به گفته خودش برای عنوان کار نمی‌کند، برایش مهم نیست مدیر تولید باشد، مجری طرح یا تهیه‌کننده. فیلم خوب ساختن اولویتش است.

و گروهی که می‌خواهم با آن‌ها کار کنم. وقتی فیلمنامه «برف آخر» را از ابتدا تا انتها بدون توقف مطالعه کردم، آنقدر برایم جذاب بود و فضای کاملاً متفاوتی داشت که با افتخار آن را پذیرفتم.

■ فضای فیلم «برف آخر» به لحاظ لوکیشن و آب و هوا بسیار سخت به نظر می‌رسد. آیا پیش از این سابقه کار در چنین فضایی را داشتید؟ به خصوص که در دوران شیوع کرونا در چنین آب و هوای سردی فیلمبرداری داشتید. این مساله را چگونه مدیریت کردید؟

بله، من چندین فیلم با آقای بهمن قبادی کار کردم؛ هم در کردستان، هم در روستای قاچیان. همچنین در سرما چندین فیلم کار کردم و آشنایی کامل با شرایط سخت این فیلم داشتم. تمام گروه هم از ابتدا به این موضوع واقف بودن و با قبول این موقعیت بود که پذیرفتند در کنار ما باشند. در مورد شرایط کرونا هم بله این فیلم در اوج شیوع ویروس کرونا ساخته شد و تمام پچه‌های گروه پروتکل‌ها را رعایت می‌کردند. ضمن اینکه تیم پزشکی داشتیم که سر صحنه می‌آمدند و از عوامل تست می‌گرفتند. به همین صورت بود که خدا را شکر به کسی آسیبی نرسید و تنها یک نفر از عوامل بود که برای مدت کوتاهی درگیر کرونا شد و حال این شخص هم خیلی زود خوب شد.

■ سخت‌ترین چالشی که در ساخت «برف آخر» با آن مواجه شدید چه بود؟

سخت‌ترین چالشی که داشتیم همین مسائل غیرقابل پیش‌بینی به لحاظ آب و هوا بود که معمولاً کار ما را سخت‌تر می‌کرد. بعضی مواقع به دلیل بارش برف زیاد راه بسته می‌شد، گاهی عوامل در بوران برف و سرما گیر می‌کردند و این شرایط آب و هوایی بود که ساخت فیلم را برایمان سخت‌تر می‌کرد. ولی خوشبختانه آن قدر در

گروه همدلی وجود داشت که با

رفاقت و مهر این سختی‌ها

را از سر گذراندند.

■ در مورد نحوه همکاری‌تان با آقای عسگری بگویید. معمولاً چقدر در کار دست کارگردان را به لحاظ انتخاب بازیگر، لوکیشن و تولید باز می‌گذارد؟

من هیچ مشکلی به لحاظ انتخاب بازیگر، لوکیشن یا امکانات نداشتم. هر آنچه که کارگردان می‌خواست با توجه به بضاعت موجود تمام تلاشم را می‌کردم تا در اختیارش بگذارم. علاقه‌ای ندارم که در کار کارگردان دخالت کنم. اما خود آقای عسگری هم آنقدر کارگردان درجه یکی هستند که با تمام شرایط ما بسیار سازگار بودند.

■ از آنجا که برخی تا آخر عمر در یک رشته فعالیت می‌کنند برای شما این مسیر چگونه است؟ چون شما بعد از تهیه‌کنندگی دوباره به سراغ مدیریت تولید رفتید و بعد دوباره به سراغ تهیه‌کنندگی آمدید. مهم‌ترین دغدغه شما در مسیر تهیه‌کنندگی چیست؟ آیا «برف آخر» در راستای همین دغدغه است؟

بله، کاملاً اینطوری است که شما گفتید. ولی من همچنان خودم را یک مدیر تولید حرفه‌ای می‌دانم و در تهیه‌کنندگی ادعایی ندارم. من سال‌هاست که عاشق سینما هستم و تمام زندگی‌ام را برایش گذاشتم و در این سال‌ها تلاشم این بوده است که فیلم خوب و دغدغه‌مند کار کنم. مهم‌ترین نکته برای من خود فیلم است، نه عنوانی که در آن فیلم به من داده می‌شود. هیچ‌وقت این که عنوانم مدیر تولید باشد، یا مجری طرح یا تهیه‌کننده برام مساله نبوده است. اینکه فیلمی خوبی ساخته شود، مخاطب را به تفکر وادارد و تاثیر گذار باشد، برام بسیار مهم‌تر است. به همین دلیل دوباره به سمت تهیه‌کنندگی رفتم و «برف آخر» را تهیه کردم چون جنس این فیلم از آن فیلم‌هایی است که مخاطب را به فکر فرو می‌برد و باعث می‌شود تا با شخصیت‌ها درگیر شود.

■ فضای جشنواره فیلم فجر امسال را چگونه می‌بینید؟ آیا انتظار واکنش‌های مثبت از منتقدان و داوران جشنواره را دارید؟

فضای جشنواره که همیشه به یک شکل بوده است، ولی اتفاقی که ما چرا را سخت‌تر می‌کند، ممیزی‌هایی است که از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد به ما ابلاغ می‌شود. وقتی با مسئولان ارشاد صحبت می‌کنیم، متوجه می‌شویم که بخشی از این فشارها از خارج از وزارت ارشاد به آن‌ها وارد می‌شود. اما چیزی که آن‌ها باید در نظر بگیرند این است که ما «برف آخر» را با سرمایه صدرصد شخصی ساخته‌ایم. من و احسان علیخانی برای ساخته شدن این فیلم پول گذاشته‌ایم و این شرایط سخت و ممیزی‌ها به صاحبان و مالکان فیلم می‌تواند آسیب جدی بزند. چون برخی از این سانسورها و ممیزی‌ها به فیلم لطمه می‌زند و باعث می‌شود که فیلم نتواند سرمایه‌اش را بازگرداند و این موضوع باعث می‌شود که ما دیگر رغبتی به فعالیت در این عرصه نداشته باشیم. در مورد واکنش مثبت منتقدان یا داوران نمی‌توانم اظهار نظر قطعی بکنم ولی مهم این است که ما همه تلاشمان را کرده‌ایم تا فیلم خوبی بسازیم.

■ با توجه به فضای کنونی سینما که به دلیل شیوع کرونا، ظرفیت آن کاهش یافته و اکران آنلاین بسیار مورد توجه قرار گرفته است. چه برنامه‌ای اکران «برف آخر» در نظر دارید؟

من فکر می‌کنم که سینما دوباره رونق خواهد گرفت و ان‌شاء‌الله با گذراندن دوره سخت بیماری کرونا قطعاً شرایط راحت‌تر خواهد شد. برای اکران فیلم در سینماها ما هم تمام تلاشمان را مثل همه همکاران خواهیم کرد که اکران مطلوبی داشته باشیم و برنامه‌هایی هم برای اکران داریم.

